

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési árak :

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyazó küldemények intézendők: **n.-kallói utca Textorisz-ház.**

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.
A kéziratok nem adhatók vissza.

Kiadó-hivatal,

hová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felszólamlások küldendők: **Nagy tér 136. sz. a.**

Hirdetési díjak :

Minden 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr.
Tudományos hirdetések többszöri beiktatásán, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 30 kr.

A nyílt-térben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések megszüntetésénél, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Kiadó-tulajdonos : a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.“

Előfizetési felhívás!

Midőn a „Szabolcsot“ életre hívtuk, kijelöltük az álláspontot, melyet elfoglalni akartunk e megyében, rámutattunk a czélra, mely felé törekedni feladatunk volt.

Azóta egy egész év tölt le. Megközelítettük-e a kitűzött célt és memyiben; — memyiben oldottuk meg feladatunkat : azt e lapok olvasóira s az ügy barátaira bizzuk. Mi részünkről lelki megnyugvással tekintünk vissza a befutott tételre, s nincs okunk pirulni a multért.

Erősen meg vagyunk győződve, hogy a jövő miatt sem leend okunk pirulni.

Lapunk iránya, marad az eddigi; csak erőnket és munkásságunkat fogjuk fokozni; hogy a nagy czélt minél inkább megközelíthessük.

Kérjük e nemes megye lelkes fiait és leányait, támogassanak nemes törekvésünkben továbbra is.

Az érdek közös, a siker mindnyájunké.

Az előfizetési feltételek maradnak. Előfizethető egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 forintjával, mely még mindig t. Krasznay Gábor urhoz küldendő be.

Magunkat és az ügyet barátaink és pártolónk szives figyelmébe ajánlván, maradtunk kitünő tisztelettel

Nyiregyháza, decz. 22. 1872.

A szerkesztőség. A lapkiadó-társulat.

A nyiregyházi tisztújításhoz.

(Végo.)

A községi élet kérdése, a politikai mellett, melynek mindig van befolyása az egyesekre s ezek által a társadalomra, tehát a községi életre is, — nagymérvben a művelődés s a társadalmi haladásnak is kérdése.

Ha tehát ez elvből indulva ki, elgondoljuk, hogy mily fontosak a község körébe utalt érdekek, mint aminők : a nevelési, közgazdasági, közegészség-ügyi, közlekedési stb. ügyek; ha elgondoljuk, hogy minden intézmény magában véve, nem egyéb Pygmalion szobránál, melybe lelket az intézők lehelnek : nem szabad szem elől téveszteni, a fentebb említett censust, hogy t. i. tisztviselőül mindenekfelett az választandó, akiben az önzetlen hazafias érzület, a tevékenység, munkásság, a közügyek iránti jóakarát s az elismert képesség mellett, a városi ügyekkel ismeretség és ügyjártasság nem hiányzik.

Nem szabad felednünk, hogy a haza, a kisebb községek összessége; ezek képezik a nagy nemzettest tagjait, melyek ha nem épek; ha nem felelnek meg egyenkint a közös állam létfeltételeinek : az állam összeomlik, vagy hosszú évtizedek során át béna és szenvedő marad.

Hogy mily fontos tényezők a községi élet vezetésében az intézők, mutatja községi életünk jelenlegi helyzete.

A volt városi képviselőre nem lehet sok panaszunk, legalább nem annyi, mint amennyit a jelenlegi községi élet zilált helyzete enged következtetni. Sok üdvös, életrevaló és valóban szükséges határozatot hozott; de mit használt mindaz, ha a határozat csak szobor maradt, melybe az intézők vagy nem tudtak, vagy nem akartak életet önteni?!

Élet van a 800,000 frt törlesztési kölcsön sorsa, mely csupa pártérdekből elejtett. Ott van a felsőbb helyileg is helyben hagyott s épen a 800,000 frt ellenesei által támogatott 150,000 frt törlesztési kölcsön, mely még mai napig sines felvéve. Ott van a városi építkezés ügye, mely pénz hiányában már annyiszor félben maradt, és amely oly iszonyu drága pénzt emésztett már fel. Ott van a nagyvendéglő kérdése, mely miatt minden lépten-nyomon pirulunk kell az idegen utazók előtt. S több, szintén igen fontos kérdés, mely még mind megoldásra vár.

Mindez miért?

Mert nem volt, nincs intéző kéz, mely a közügyek iránti jóakarát érlükte-tése alatt tett és működött volna. Mert a pártérek megköté az intézők kezét.

Valóban én is azt mondom, s azt mondja velem minden nemesen gondolkozó fő, hogy ily esetben a pártkérdés átokként nehezedik a városi ügyek fölött. Az ily pártnak nem lehet jövője sehol. Az ily párt sohasem várhat támogatást a nagy tömegtől.

Csak örömmel lehet tehát üdvözölni a közelebbi képviselői gyűlésben tapasztalt közeledését és békülékenységet a kisebb pártnak, a nagyobb párt felé.

Ily körülmények közt bizton lehet várni, hogy a városi közügyek új, üdvösebb fordulatot veendnek.

Ne higgyék a t. olvasók, hogy midőn én a pártok közeledését üdvözölöm, egyszersmind a pártnézetek feladását is ohajtom. Én ezt nem akarom. A többségre jutott párt érvényesítse a közügyek helyes és üdvös megoldása felé irányított nézeteit mindenütt; de ne taszítsa el magától az önként kínálkozó baráti és segítő kezeket, mely közeledés, ha őszinte, — én hiszem, hogy az, sohasem lehet káros a közügyekre nézve.

Még egyet. A kijelölő bizottság vigyázzon; ne nehezítse meg saját mozgáhatóságát oly egyének beválasztatása által, akik a közügyek szekerének utjában csak akadályul szolgálhatnak részént járatlanságuk, részént önállótlanóságuk és munkátlanságuk miatt. Alakítsák a tisztikart úgy, hogy sem az elv teljesen feladva, sem a közügy veszélyeztetve ne legyen.

Ne higgyük, hogy az új képviselőnek és tisztviselő-karnak rózsákból lesz vetve ágya. Korántsem. Mindkettőnek nagy szükségé leend a gyámolításra, s csak az egyesült nagy közönség támogatásából meríthet erőt.

Ne higgyük, hogy oly sok év mulasztá-

sát rövid hat év alatt helyreütni lehetne. Nem.

Ne irigyelje senki az új képviselőt és a leendő tisztikar sorsát; hanem kívánjunk az illetőknek elég lelkierőt, kitaratást és buzgalmat az óriási teendőkhöz, melyek rájuk várakoznak a zöldsztálnál. Támogassuk őket teljes erőnkből. Ezt kívánja városunk jövő felvirágzása, ezt az eből kiemelkedő közös haza jóléte!

Cato.

A rétköz és érdekei.

IV.

A tiszaszabályozásra tett megjegyzéseim után, áttérek a Nyirvizekre. Mielőtt azonban ezekre vonatkozva szabályozási tervezeteim vázlatát bemutatnám, legyen szabad egy általános észrevételet tennem.

Mióta ugyanis szerencsém van a tiszai társulat tagja lehetni, többször hallottam már egy választmányi, mint közgyűléseken hangsúlyozni, hogy a Nyirvizek szabályozása nem egyedül a rétköz dolga; hanem abba a nyiri érdekeltiséget is bele kell vonni. Bizony, kivált ha zsebemre gondolok, magam is jónak látnám, ha a Nyirség e kérdéssel komolyan foglalkoznék; de elvégre is csak az a kérdés: törvényes-e kívánságunk? Erre mély fájdalomra, meggyőződésérem szerint, „nem“-mel kell felelnem. Sem a mult század végén hozott, sem az 1840-ik évi, sem az 1871-ik évi vízjogi és szabályozási törvényeink nem nyujtanak egy ilyen kívánatra kellő alapot; sőt az 1871-ik évi szabályozási törvény igen különös elméleteket állít fel érdekeinkkel szemben, a belvizek korlátlan s szabad lebecsáthatása dolgában. Törvényes alapunk tehát nincs; a Nyirség vizeinek lebecsáthatását azonban százéves használat s a természet törvénye biztosítja.

Ne ringassuk tehát magunkat etekintetben hiu reményekben, fogjunk inkább hozzá haladék nélkül a Nyirvizek szabályozásához; egyedül saját erőnket vetvén mérlegbe.

A Nyirvizek mikénti szabályozására nézve, két figyelemre méltó tervet ismerünk. Az első szerint kezdődnie egy széles, nagy u.n. „nyiri kanális“ a gégyény-demeszeri határnál s Kemece északi oldalán, Kótaj közepén, Buly és Gáva alatt elhaladván, ömlelenék az, mint nyílt folyó, a Tiszába; s felvevén utjában a Czida laposán, a Báboly taván és Kék-Katon beömlő Nyirvizeket, nemkülönben a Kemece melletti Malomér és a kótaji ér folyását.

A második terv volna : a Nyirségről beömlő ereket, partokkal ellátandó kanálisok által, egyenesen a rétségen keresztül, az ártér közepén végig vonuló s a nagy tiltóhoz vezető főrecipiens esatornával összekötni; ezen főcsatorna partjait a legmagasabb Nyirviz niveaujáig felemelni, s ugyancsak a főcsatorna mentén 5—6 mélyebb tófeneket azon célból ármedernek

meghagyni és elkészíteni, hogy azok oly időszakokban, midőn a nagy tiltó kinyitható nem lenne, a megszorodott nyirvizeket magukba fogadhatják és az ártéren szétömleni ne engedjék.

En ugy találom, hogy e kettőn kívül egy harmadik, egészen új terv nem is gondolható, s ezért en bloc bármelyiket is elfogadom a következő módosítások mellett :

Az első tervnél nem bírom felfogni, mire való lenne a nyiri kanális meghosszabbítása Kótajtól Búlyig, hol ez többnyire magaslatocon menne anélkül, hogy belpartján egy figyelemreméltó lebecsátandó rét lenne, anélkül továbbá, hogy a jobbspartján fekvő árterület felé gravitálna, s anélkül, hogy útjában Kótajtól egész Gávaig egyetlenegy nyirvízfolyást is találna! Nem bírom továbbá annak czélszerűségét átlátni, hogy a nyiri kanális — nyílt kanális legyen, mert meg vagyok róla győződve s hiszem, hogy ez állításomnál a szakértő urak sem hagynak cserben, hogy t. i. erős áradások alkalmával feljönne a Tisza árja egy ilyen nyílt kanálison kevesebb mint 48 óra alatt egész Demecserig, s nem volna lehetetlen, hogy a Nyirvízzel egyesülve, e gyönyörűsége mellette dél felé terjesztené szét áldásdús árját a rétségre. E lehetőségre praecedensünk mindenestre van : a 69-iki tiltószakadás, midőn a szakadás után 48 óra alatt, a Tisza árja fölfelé menve, a Karkalom és Bargászkában volt.

Az első terv elleni ezen észrevételeim előre bocsátása után, bátor vagyok tehát ahhoz következő módosítást javasolni :

A gégegy-demecseri Báboly-tó, mely jelenben is szilárd természetű határokkal bír, láttassék el azon kevés helyeken, hol arra szükség van, oly erős körtöltéssel, hogy a bele vezetendő nyirvíz folyást magába fogadni és tartani képes legyen. A Bábolytóban, mint ármederben, így előállott niveau-emelkedés könnyen lehetővé teszi a nyirvíznek az itt kezdődő nyiri kanálisba való lefolyását. E kanális folytattnak a régi trace megtartása mellett Kemece alá, felvenné útjában a déli oldalon fekvő rétek s a Malomér vizét, folytatná útját Kótaj alá s ott felvéve a Battyka felől beömlő ér nyirvizét, elhagyná itt a régi trace-t, s lekanyarodva északnyugatnak, a Piritó tavába, onnan mindenütt kötött talaju partok között folytatná útját a Kecskés fertő, Estó lápok, Palló lápokon végig, érintené Ibrány nyugati oldalát s beömlene végre a Palocsa és Szárd tavakba, mint körtöltésekkel ellátandó ármederbe, s onnan jutna el egyenesen a nagy tiltóhoz.

Ha ezen itt körülírt nyiri kanális, hol lapályhelyeken vonul át, kellő töltésekkel ellátjuk ; s ott, hol töltésekre a föld alkalmatlan, a kanális által érintett laposokat ármedreknek készítjük el; ha végre az ajaki érnek a főcsatornába való vezetéséről gondoskodtunk : a nyirvíz pusztítása elleni teljes biztonság elérése mellett, a kanális vonalának rövidítése által, sok kérdést megkímélünk s értékesítettük nagy tiltónkat, mire bizony, hacsak arra lenne destinálva, hogy eső- okozta belvizeinket lecsapolja — 200,000 frtot kiadni bűn volt.

(Vége köv.)

Kallay András.

Égető kérdések.

A nyiregyház-városi képviselő megválasztása után, a többségre jutott balpártnak, nagyon természetesen, első teendője volt, a polgármester s a városi tisztikar kijelölése körül követendő irány és elv megállapítása.

E czélból, mindjárt a képviselő megválasztását követő napokban össze is jött a balpárt s egy szívvél-szájjal Krasznay Gábort kiáltá ki polgármester-jelöltté.

Krasznay Gábor megköszönvén a benne vett közbizalmat, határozottan kijelenté, hogy ő a jelöltséget el nem fogadhatja.

Bár a párt némileg el volt készülve a nyert válaszra, s átlátta, hogy kedves elnöke a polgármesterség elfogadása esetében nem kevés áldozatot fog hozni pártjának; de tekintettel részént a párt, részént a város érdekeire : ismételve többször küldöttségileg felszólítá, mondhatni kényszeríté az ünnepeit férfiat, a jelöltség elfogadására.

Végre Krasznay Gábor elfogadta a polgármesteri jelöltséget, de csak föltételeken, ha t. i. a párt kész, az ez elfogadások között föltételeket szintén elfogadni.

Az elfogadási föltételek : 1) a közköltőség, vagyis a községi pótlék behozatala; 2) a 800,000 frt kölcsön fölvétele; 3) a főjegyzői állomásra szakavatott s a városi ügyekkel ismerős egyén megválasztása, mint amelyek nélkül lehetetlennek hiszi a város felvirágzásának előmozdítását.

Ezek azon föltételek, melyeknek elfogadásához kötötte Krasznay Gábor, a polgármesteri jelöltségnek részéről leendő elfogadását; kijelentvén, hogy ő nem akar báb lenni, hanem ha a polgármesterséget elfogadja : teljes erejéből azon lesz, hogy működésének idővő sikere legyen.

A párt e föltételekről megdöbbenve értesült s lelkeből sajnálta, hogy jelöltje, ki iránt oly véghetlen tisztelettel viseltetett, így roppant elvi áldozatot kíván pártjától. Mindamelllett a föltételeket szigorú bonczkés alá vette a párt.

Az első föltételt elfogadására hajlandónak mutatkozik a párt.

A második föltételnél, t. i. a 800,000 frt kölcsön fölvételénél már eltértek a nézetek. Egy jelentékeny párt rész, jelesen a pázsiti földeknek a birtokosok közt leendő eladását sürgeti, s az ez eladás útján bejövendő összegből kívánja a várost 800,000 frt kölcsön fölvételét megmenteni, s a függő adósságokat kifizetni, és a beruházásokat fedezni.

A harmadik föltételt, mint amelyben a párt egyenesen a jelenlegi főjegyzőt véli értetni, egyhangulag elfogadhatlannak mondja, s azon elvhez, hogy a városi tisztikar teljesen baloldaliakból álltassék össze, szigoruan ragaszkodik.

Az első föltételhez, mint amelyet a párt maga is hajlandó elfogadni, és amelyet minden jóra való ember méltányosnak és igazságosnak tart, ezuttal nem szólnak; valamint a harmadikhoz sem, mint amelyre nézve a pártértekezleten már megállapodás történt.

De szólnak a másodikhoz, t. i. a pázsiti földek eladásához.

Aki az állambiztartást, a nemzetgazdaságot csak feleletlen is ismeri, az nem fogja tagadni, hogy az a legszerencsétlenebb állam, mely ingatlan vagyonát, amelynek árát, — érteve örök időre, — az összes világ pénze sem képviselhetné, eladja.

Ami áll nagyban, áll az kicsiben is. Nézzük először, mennyiben lenne előnyös Nyiregyháza városára nézve a 800,000 frt kölcsön fölvétele?

Miért kell kölcsönt venni? Nemde azért, hogy a kölcsön egy részéből a drága függő adósságok kifizetessenek s más része pedig hasznos beruházásokra fordíttassék.

Mindenki tudja Nyiregyházán azt, hogy a jelenlegi adósságok mily terhesek a városra nézve. Tíz-, huszféle kell a különféle lábu kamatokat küldözgetni időnkint. Nem egyszer történt, hogy a 6%-től kamatoszegeket, 10—12%-tes kölcsönpenzgel fedezte a városi pénztár. Sőt ott van jelenleg a város, hogy még saját pénzemberei is csak egyesek jótállása mellett kölcsönöznek a városnak.

Miért van ez mind? Miként jutott egy ily gazdag város e lealacsonyító helyzetbe?

Felelet : azért, mert nem helyes gazdálkodási rendszert követünk háztartásunkban; mert felünk az olcsó nagy kölcsöntől; mert nem akarunk vagy nem tudunk számítani; mert nem akarjuk elhinni, hogy a törlesztési kölcsön, mely drága függő adósságok törlesztésére és hasznos beruházásokra fordítatik : sohasem lehet drága egy örökéletű testületre nézve; míg ellenben a már részben jövedelmezőtlen, részben csak csekély jövedelmet nyújtó célokra fordított függő adósságok kamatai, lassankint magát a tőkét emésztik fel.

Vannak, akik az ily hasznos kölcsönművelés czélszerűségét elismerik s attól nem idegenkednek; de vannak olyanok is, akik ehelyett a városra nézve előnyösebbnek tartják, a pázsiti földeknek a lakosság közti eladását.

Nézzük tehát másodszor, mikor és mennyi-

ben lehet a közös fekvőségek elárúsítása, illetőleg elidegenítése idővő és czélszerű az államra, a tulajdonos községre vagy erkölcsi testületre nézve és hogy lehetséges-e ily elárúsítás keresztülvitele nálunk ma?

Az állambiztartási tudomány „á b c z é j e” szerént, a közös területeket csak rendkívüli esetekben és akkor lehet elárúsítani, ha az állam jövedelmei, segélyforrásai és hitele teljesen kimerítettek; de ekor is először csak oly területek idegenítendők el, melyek talán terméketlenségük, vagy más okokból kifolyó csekély jövedelmezőségük miatt, kevés hasznót hajtának; de még ekor is inkább apróbb területeinket, mint nagyobb mennyiségben árusítandók el.

Az állambiztartási tudomány e tételei tökéletesen alkalmazhatók ami községi viszonyainkra is.

De tegyük fel, hogy valamely állam, község vagy testület csakugyan kénytelen az eszközöz folyomány, hogy magán egy időre segíthessen : csak igen ritkán éri el a valódi czélt. Miért?

Tegyük fel, hogy egyszerre nagyobb terjedelmű fekvőségek adatnak el, mert csakis nagyobb szükség esetében kell ily eszközöz fordulni, azoknak magas áron eladás nem igen remélhető, részént a tőkék, részént a vevők csekélyisége miatt.

A közös fekvőségek elárúsítása semmi körülmények között sem lehet tehát biztosan czélszerű.

De van még ezeken kívül egy igen fontos körülmény, mely a pázsiti földeknek az itt czélba vett módoni hasznos és czélszerű elárúsítását lehetetlenné teszi.

Tudvalevő dolog ugyanis, hogy az 1871-ik évi XVIII. t. cz. VIII. fejezetében a községi háztartásra vonatkozó törvényszakaszok értelmében a község törzsvagyona csonkítatlanul fentartandó; annak elidegenítése pedig csakis a megyei törvényhatóság jóváhagyása után, nyilvános árverésen eszközölhető.

Ime, e törvényben gyökerező körülmény egymaga keresztül huzta azok számítását, akik a pázsiti földeknek, saját maguk közt, rövid uton eszközölhető eladása által akarnak a közterheknek segíteni.

Tegyük fel, hogy a képviselő elhatározza a pázsiti földek eladását; de kérdés : helyben hagyja-e azt a törvényhatóság, és ha helyben is hagyja, az eladás csak nyilvános árverésen történhetvén, ki áll jót érte, hogy a helybeli birtokosokon kívül egyetlen idegen árverelő sem fog jelentkezni. Engedjük meg még azt is, hogy csakugyan nem jelentkeznek idegen árverelő : kérdjük, képesek lennének-e a helybeli árverelő gazdák, a mostani pénzvizonyok közt oly nagy összeg pénz összeremteni, amennyi egy oly terület vételárát fedezné, mennyinek elárúsítása okvetlen szükséges arra, hogy a város jelenlegi dénzügyei tisztára hozassanak? Aligha; vagy legalább egy magas kamat mellett, mely egyáltalában nem állana arányban a megvett földterület jövedelmével.

Gondolják meg az illetők, akik oly mereven ragaszkodnak a pázsiti földek eladásához, hogy épen e földek eladásával tennék lehetetlenné azt, amit elérni ohajtanak, hogy t. i. a város pénzügyi bajai gyökeresen meggyógyuljanak.

Több nyiregyházi baloldali választó és képviselői tag.

KÖZÜGYEK.

A belügyminiszterium

egy körrendeletben értesíti a törvényhatóságokat, — hogy az árva- és gondnoksági intézmény feletti felügyelet gyakorlása végett egyrészlő, másrészlő pedig az árva-ügy országos rendezése czéljából megindítandó előmunkálatok érdekében szükséges volt mind azon adatokra, melyek általában az árva-ügyre vonatkoznak s e szerint nem csak azokra, melyek a törvényhatósági árvaügy szabályrendeletekben megállapították, vagy egyes feltevésekből tudomására jönnek, hanem ezeken kívül szükséges volt azon adatokra is, melyek az árva és gyámhatóság körébe eső ügyek iránt felmerült számos kérdésekre, valamint a kezelés részletei vonatkoznak. — E czélból elrendeli, hogy az említett irányban kívánt adatok n. an egyes árvások által összegyűjtessenek, s hogy alapján a törvényhatóság árvások, nemkülönbön az egyes törvényhatóság területén metálan létező rendezett tanácsú városok árvások részéről, és pedig minden árvások részéről külön-külön 1872. évről hozzá egy általános kimutatás terjesztessék fel. — Hogy ezen kimutatás a czélnak megfelelő alakban s minden árvások részéről egyformán készíttessék, kimutatási mintát állapított meg, s e minta szerint lesznek a fent kívánt kimutatások készíttendők. Ezen minta kétféle rendszer szerint készült : 1) táblás alakban. 2) kérdőpontok szerint azon tudni-

valóira néve, melyek egymástól függetlenül adtakra vonatkoznak. A mintának második fele ezen kérdőpontokat tartalmazza, melyek 4 szakasz alá foglalattak. A mintának s illetőleg kimutatásnak betöltésére néve az egyes rovatok és kérdések kellő utmutatást nyújtanak, s e tekintetben csak azt kívánja megjegyezni, hogy az árva- és gondnoksági ügy körül minden egyes mozzanat nem csak közigazgatási, hanem statisztikai tekintetben is fontossággal bír, s hogy e kettős szempontnál fogva, az említett minta szerinti kimutatás kiváló gondtal és pontossággal lesz szerkesztendő. — Ennél fogva a törvényhatóságok felhívja, hogy árszavakat, nemkülönben a törvényhatósága területén netalán létező rendezett tanácsú városok árszavakat a fentemlített irányban kellőleg utasítván, az említett árszavaké által a fentebbi alakban szerkesztendő kimutatásokat 1873 év márczius végéig hozzá terjessze fel.

Egy szó azokhoz, akiket a szó nem fog.

Van egy utca Nyiregyházán, melyen ha az ember végig megy s látja az arra keresztül vonuló terheszekerekből fogott állatokat és fuvarosok kiállását, legyen bár szíve köből: lehetetlen hogy számalom ne fogja el a keblét s fel ne lázadjon az oly elüljáróság ellen, amely szemtelenségű huny ama állat kintző és embert keserítő hanyagságra. Ez utca a nagy-kállói utca, a fő közlekedési út, mely a tokaji országutat a kállóval összeköti. Nincs nap, hogy legalább 20—30 igaz-állat be ne rogyjék amaz iszonyu eröködés közben, melyet kifejténiök kell, hogy a kocsiakat kivoncolhas- sák az itt-ott, össze vissza töredezett jégtáblákon, fa- gyos göröngyökön és feneketlen kátyúkon át Tadtunkkal már egy lovat életéknél huztak ki egyik kátyúból. Uram! ha már elég hanyagok voltak előzni az ősz- szel, miként szaporodik és tolu össze az utcán a víz; ha elmulasztották víz levezető árkokat vonni: legalább zárják el az utcát most a közlekedés előtt s gondos- kodjanak, valamely szárazabb mellékutcájának kinyitá- sával, türethetőbb közlekedési útról. Ne fogják be füleiket ez őszintén fájdalmas felajánlás előtt; hanem te- gyenek gyorsan: különben mulasztásuk nem hiba, hanem valóságos véték, sőt bűn leend. * * *

csak saját érdeket hajhászó közpén előtt vakmerőség; föltettem magamban, hogy a városi tanács telkenességét, mely különben első helyen van hivatva a tisztaság- és rendre felügyelni, e lapnak hasábján fogom kárhözváltani. Sokan talán azt hoznák föl ez ellen, hogy annyi pénzünk, menyí szükségleteink fokokintki fedezésére elég- séges, van; hanem igenis, nem kell évek hosszu sora- ra halasztani, a város bírái és pénztárnokának megszám- olgatását, figyelemmel kellene kísérni a bevételek és kiadások összegét, s ezekhez alkalmazkodva, minden évben bizonyos összeget a pallójavítás s tisztítgatás, valamint néhány lámpás felállítására fordítani, mert bátran merem állítani, hogy ez évben, melyből alig van hátra néhány nap, a város minél kevesebbet fordított saját szükségének fedezésére. Miután hátrány mellett az ez egy vigasztalásunk maradt fenn, hogy a községi rendezés alkalmával talán megmenekszünk a télensé- g nyomása s annak okától, s eljött az idő, midőn vá- rosunk jövedelmeinek sáfáraitól szigorú számat kérünk; s akor, t. szerkesztő ur, talán edesebb lapdacsokkal is szolgálhatok.

Szólanom kell még önök arról, hogy végre-vala- hára megkaptuk az engedélyt, saját költségünkön tá- vírdát állíthatni, mely alkalomból el nem hallgathatom, ezen ránk néve annyira hasznos intézmény létesítésé- nél kereskedőink szükmaruságát. A kormány által ki- vánt összeg beszerzése aláírás utján történt, mely al- kalommal a kereskedő, kinek mindennap több ízben is van szüksége távírdára, felét alig írta alá azon ösz- szegnek, melyet oly egyén irt alá, kinek egy évben alig párszor lesz arra szüksége; hanem azért lesz távírdánk, s elmondhatjuk, hogy a kisvárdai kereskedőknek álli- tottunk távírdát, amiért ők nekünk ezután is drágán adják árucikkeiket.

Talán hosszúra is nyúlt már levelém; de hiszen annyi mindenről tudnám én önt értesíteni, hogy talán egész lapját is igénybe venném, azért engedje meg, hogy jövőre folytathassam azt; s ha netalán rossz szá- jízot okoztam önnek keserű bonbonsaimmal, kérem, ve- gye édesítő tudomásul, hogy túlzólt-egyletünk, mely alapjából újra szerkesztett, jövő januárho 16-odikán adandja első bájját, melyre én, mint a társulatnak egyik tagja, önt ezennel meghivom

Ha megengedi, levelezésem folytatni fogom.

Sármelléki.

VIDÉKI LEVELEZÉSEK.

Kis-Várda, decz 22.

Tisztelt szerkesztő ur!

Nem tudom, meghallgató-e kiáltásom, mennyiben fenekelték sarunkban olyannyira sülyedőfélben vagyunk, hogy már mindenkit elérhetlen távolban hiszünk ma- gunktól; de ha meghallgatták is a kisvárdai kiáltás Nyiregyházára, ne várjon attól sokat, amennyiben én önök volt rendes levelezőjöt pótolni képtelen lévén, csak mint rendetlen levelező traktálom keserű bonbonsaimmal.

Valóban, nem tudom okát, hogy miért? de oly ritkán repül önökhez a hír szárnya mitőlünk, hogy ha a robogó ugyan, de meglehetősen lassu vasutunk nem volna, talán el is felednők, hogy miként kell kinyo- matni Kis-Várdának a nevét?

Mint rendetlen levelező, csakis rendtelenségekről írok önöknek; pl. rendűen volna az, ha városunk belc- tében volna oly összhangzat, mely társadalmi életünket a még kevésbé népszerű és csekélyebb forgalmu me- zővárosok haladására emelné; de nekünk nem kell a jóból. Mint a tormába esett fereg, azon szűk körben, melyet elfoglaltunk, daczára a meglehetősen bönarok- kal osztogatott nélkülözéseknek, megelégedetteknek érezzük magunkat; és ha öseinktől ránk szállott avas szokásainkról a fák színórát le nem szakadt volna, talán még foltozni sem igyekeznénk azt. Fájdalom, hogy Szabolcsmegyének egyik népszerű és virágásra hivatott városáról kell így nyilatkoznom; de megter- mettek a keserű bonbonsok, nehogy ezen járványos időben chronicus betegséget okozzon nekünk, elküldöm azokat önnek, szerkesztő ur, szellőztesse meg lapja hasábjain, talán ezen fertőtlenítés által még hasznunkra is válhatnak.

Epen most jöttem haza a kaszinóból; ön azt hi- szí, hogy azt könnyen tettem meg, amennyiben minket pallós városnak hívnak. — családik! Meglehet, hogy igaz van annak, aki azt állítja, hogy a fából sohasem lesz vaskarikák; de ha azt állítaná, hogy fából bokáig érő sár nem lesz, annak egysenes megmutatnám a kisvárdai pallót, hol a sár annyira ellepte a hajdan kopogó járdát, hogy ember legyen, aki száz lépésnyire képes legyen elmerülni nélkül haladni azon; ami pedig világitásunkat illeti, nappal meg vagyunk elégedve vele a jó Isten kegyéből, de este nem látunk az utcán egyetlen lámpást, s ha mégis balsorsunk az utcán vé- gig menni kész, előre el kell készülnünk arra, hogy vagy az útfélen álló lámpa-oszlopra ütődünk, vagy pe- dig a sok helyen hiányzó pallóról lépve, a sárba dőlünk.

Hazajövet én is ez utóbbi körülménynek lettem áldozata, azon kis különbséggel, hogy nem sárba, hanem a városi bölcs tanács által közvetlen a palló mellett ásatott, s bizonyonlan a fertőtlenítés mielőbbi elérésére célzó árokba estem; azért nevezem a fertőtlenítés hathatós eszközeinek ez árkat, mivel a lakók, igen ke- ves kivételével, minden ocsányságot ki az utcára, ezen árokba töltögetnek.

Nem is esoda tehát, hogy itt az egészséges lég helyett, minden nyomon talánunk ily kigőzölő árkokra, gödrökre, s hogy a cholera nálunk is meghonosult, mi — ha tisztaság és rend dolgában ily primitív állapotban maradunk, örökre megbonosodhatik nálunk. Elkép- zelheti, mily kedélyhangulattal tértem haza! s mert itt a városi tanácsban valami reformszemlével — pl. a vá- rosi tanácsnak az értelmi osztályból összeállítása, kö- zvetvám-engedélyért a kormányhoz leendő kérelem benyújtása; kieszközölése annak, hogy közmunkánk saját városunk utcáinak rendezésére fordítsassék stb. — mondom, ily eszmékkel indítványképp föllépni, a mindig

hogy a jövő januárho folytán, mindenkinél meg fog küldetni illeto oklevele.

× A sárospataki főiskolai igazgatóság felhi- vása folytán, tudatjuk, hogy a cholera Zemplénmegyé- ben, különösen S.-a.-Ujhelyben és Sárospatakon még folyvást dühöngvén, az igazgatóság még nem látja el- érkezettnek az időt, hogy a tanuló ifjúság begyűlles- sen. Az egészségi viszonyok helyreállítását, az igazgató- ság hirlapilag fogja közhírré tenni.

(sz.) A penézleki rabló gyilkosság elkövetői ellen, mely vérlázító gyilkosságot annak idejében mi is fölemlítettük, az ítélet a mult héten mondatott ki a nagy-károlyi kir. törvényszék által. Mint a „Szamos”- ből olvassuk, mindkét bűnös halálra ítéltetett; az íté- letet azonban mindkettő fölébalázta.

(Sz-y) Ibrányban egy kitűnő szépségű leány szerfeletti rosszullete, folyó deczemberhő 24-edikén szem- tel szurt környezőinek; miért is a leányt szigoruan kérdőre vonták. A leány végre kivallá, hogy azon éjen gyermeke született s azt a templom melletti hali adati víz jege alá rejté. Ujabb szomorú tanujele, korunk er- kölcsi sülyedésének s a népevelés felszégességének.

+ Dupksy Ferenc műlovarda igazgató, mint hirdetési rovatunkból is látható, jövő hó 8—9-ediké körül városunkba érkezik s előadásait a téli időszakra czélszerűen berendezett nagyvendéglő színhelyben fogja tartani.

△ A kolera, Szabolcsmegyébe is betette lábát. Magán értesülés után tudatjuk olvasóinkkal, hogy Da- dán és Rakamazon már jelentkezett a veszélyes vendég, de korántsem oly mérvben, hogy attól komo- lyan lehessen tartani. Mindenkifelelt ajánljuk a tisztaságot, a rendes életrésztet s ami szintén igen fon- tos tényező az ővszer, — a boroviczkát. Mint tud- juk Balla Gusztáv kereskedésében igen jó minőségű borovicška kapható.

(Sz-6) A baj nem jár egyedül. E mondat igazságát mi is kénytelenek vagyunk érezni e tapasztal- ni. Lapunk 49-edik számának, ugyancsak e számban jelzett elkésése, igen természetesen a többi szá- mok megjelenésére is befolyással volt. Szívünkkel sajnáljuk, hogy épen az utóbbi számokkal kellett meg- történni annak, ami egész éven át egyetlen szer sem történt meg. Mi részünkről nyíltan s minden pirulás nélkül kijelentjük, hogy e késedelmeket egyedül a helybeli nyomda előre-nem láthatott szerencsétlen kör- ülményei okozták. Most a papirus elkésése, majd a különben is kevés személyzetű nyomdai munkás beteg- sége, majd családi viszonyok, végre az ünnepek állót- tak elő és akadályozták a lap rendes megjelenését. Saját magunk és a nyomda nevében is szives elnézést és bocsánatot kérünk lapunk t. előfizetőitől, akiknek egyenkint és összesen — boldog új évet kívánunk!

A KÖZÖNSÉG ROVATA.

Nyílt kérdés

t. Zelenka Pál urhoz.

Bodnár Mária, most már férjezett Lipták Károly tanfelügyelő tolnokné nevében alulirott aya, ezennel felszólítom t. Zelenka Pál urat, mint a felsőmagyar- országi kiházasító egyet elnökét, ha vajjon szándéko- zik-e és mikor kiadni leányom biztosítási összegét; miután a házasság már októberhő második felében bejelentett volt az elnökégnek és minthogy a t. egyetel nyiregyházi ügynöke már két ízben nyilvánítá, hogy nevében szintén két ízben tett jelentést az összeg kifizetésére néve.

Nyiregyháza, deczember 25. 1872.

Bodnár Ferenc.

Szives figyelmeztetés.

A főiskolánk részére kibocsátott sorsjegyek f. évi okt. 15-kén történt sorsuzásának idejétől jövő 1873- dik jan. 15-ig a nyerevénytárgyak átvételére kitűzött határidő letelendő lévén: tisztelettel van szerencsém figyelmeztetni mindazokat, kik nyerevénytárgyaikat hi- vatalomtól még ki nem vették, hogy ezeket jövő 1873- ik évi január tizenötödikén annál inkább kienni méltóztatának, mert az a határidőn túl behagyott nyerevénytárgyak — mint ez annakidején, kelleleg jele- zve is volt — főiskolánk javára visszaajándékozotta- kul fognak tekintetni. Debreczen, 1872. decz. 22.

Révész Bálint püspök.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Üzleti értesítés.

A nyiregyházi terménycarnoknál dec. hó 28-án bejegyzett terményárak.

	Piaczli ár	Kereskedési ár 100 köböltölkezdre
Rozs 00—00 fontos	3.75—8.00	
78—80	0.00—0.00	
79—80		3.90—4.00
Buza	5.00—5.60	vámháza sser. 5.70—6.00
Árpa	2.30—2.40	2.60—2.65
Zab	1.20—2.25	
Tengeri	2.90—3.00	uj termés,
Köles	2.80—2.85	
Bab, tisztá főher	3.80—3.85	
Káposztárcsipez	0.00—0.00	
Lenmag	5.00—5.12	
Gomborka	0.00—0.00	
Kendermag	0.00—0.00	
Mak	0.00—0.00	
Napra:örgölj		18.00—19.00
Szez 30 fok magy. iteze	22	22

Felölös szerkesztő: K. Kunethy István.

CSEVEGÉSEK.

A végrehajtó a kalodában. Biz az megtör- tént nemes Szabolcsvármegyének egyik községében. A kir. törvényszék végrehajtót ugyanis, aki bizonyos polgári perben foglalni akart, 6 vitéz férfiú azzal fo- gadta, hogy ha ki nem takarodik a határból, azonnal kalodába teszik. Ugyis lett. A tágitani nem akaró vég- rehajtó végre is kalodába szorítottatott, honnan csak nagy későn szabadult ki. Mint hallani, a tetteseket már el is marasztalta a törvényszék. Három közülök 3—3 havi, három pedig 1—1 havi börtönrre és 100—100 frt bírságra ítéltetett.

Ki hitte volna, hogy a nyiregyházi rendőrség ho- meopaticus é? pedig ez tény. Aki nem hiszi, nézze és vizsgálja meg a zsemlyéket, melyek oly kicsinyek és könnyűk, hogy nem csak a szél, hanem a legszigorubb homeopaticus kura alatt levő beteg gymra is elbirja és megemészti azokat.

Sapientia pauca; azaz: az okos a betűből is ért.

A nyiregyházi távírdairódából a következő sürgö- ny adatott le a napokban, melyet kuriozumul, szó- ról-szóra ide iktatunk. „Önök 1887 sz. sürgönyük N. N. végrehajtónak további cím nélkül itt ösmeretlen sürgö- nyletével állomás Nyiregyháza.”

Erre csak annyit jegyzünk meg hogy: Quousque tandem Catilina sat.

UJDONSÁGOK.

== Lapunk t. előfizetőit tisztelettel kérjük, az előfizetések szives megújítására, hogy az igé- nyeknek megfelelhessünk.

== A nyiregyházi városi uj képviselőlet folyó deczemberhő 27-edikén tartá első közgyűlését. Az el- nökölő alispán megalakultnak kijelenté az uj képvise- letet s bevezette működési körébe. Ezután a városi tisztviselői kar megválasztásának napja tüzetett ki ja- nuárho 9-edik napjának délelőtti 9 órájára. Több ke- vessé fontos eszmecsere után határozatba ment, hogy a még mindig működő tisztviselői fizetése, januárho- ra is utalványozandó és kiadandó. Délután az igazolóbi- zottság tartott gyűlést, mely a képviseleti tagokat, mi- után senki sem lépett fel, egytől-egytig igazoltaknak jelenté ki.

(Sz-6) A hajdu-szabolcs kerületi tanfelü- gyelő mellé tolnokul nem Szívós Béla, mint a „De- berezen” után a mult hetekben újságolt volt, hanem Lipták Károly nyiregyházi rom. cath. tanító nevez- tetett ki deczemberhő 11-edikén.

(!) A nyiregyházi műkedvelők januárho 5-én azaz vasárnapon a „Tündérujjak” czimű 5 felvo- násos színművet szándékozzák színre hozni.

* * * A nyiregyházi iparműkiállításban De- berezenből kitüntetett iparosok, mint a „Debreczen” írja, panaszkodnak, hogy okleveleiket még mai-nap sem kapták meg, holott Kecskemétről, hol két hóval később tartatott volt a kiállítás, már mind megérkeztek az oklevelek. Az illeto kiállító bizottság menségével, mely- nek magunk is tagja voltunk, csak annyit jegyzünk meg e helyütt, hogy Kecskeméten könnyű volt; mert az ottani bizottsági tagok minden perczben összejöhete- k s teendőikkel gyorsan végezhettek; míg nálunk, hol elnök, jegyző, pénztárnok és tagok, mind egymástól távol eső pontokon laktak, ily pontos gyorsaságról szó nem lehet. Megnyugtatóan azonban mondhatunk annyit,

Hirdetmény.

Ezennel értesitem a t. cz. közönséget aziránt, hogy a halászi tanyai birtokom, 480 hold föld, rendes épületekkel ellátva, fundus instructussal együtt, újévtől számítandó 10 évre bérbeadandó. A feltételek Fejér Imre ügyvéd urnál Nyiregyházán megtekinthetők.

Kelt Nyiregyházán, dec. 20. 1872.
(2—2) **Blahunka József.**

ELADÓ LOVAK.

Két, 16" marok magas hámos ló: az egyik fekete félvér angol kanca. Apja: Wilsford (kisbéri nevelés), 8 éves. A másik pej kanca. Apja: Elbedavy. 6 éves. Jó ügetők. — Ára a kettőnek: 1200 forint.

WISKEY

apja: Davenport; anyja: Wiskey; telivér angol kanca, 9 éves. Hibátlan. Belavogolt dámaló, Kárász-féle nevelés, 15" marok magas. — Ára: 500 forint.

KÉT SZÜRKE,

arabs faju kanca hámos lovak, 15' marok magas, hat és 7 évesek. Ára: 450 forint.

Bővebb felvilágosítást ad

**gróf Lónyay Béla
gazdasági tisztje.**

(6—2) (Bátyú, Bereghmegyében.)

Eladó ház.

Nyiregyházán, a kis-kereszt-utcában levő 1564-dik számú ház szabad kézből eladó.

Értekezhetni a szerkesztőségnek.

Alulírott fűszer és vegyes üzletébe, egy 14—15 éves jó háztól való fiu, gyakornokui felvétetik.

(3—2) **Stépán Ágoston.**

Hirdetmény.

Vagyombukott Veiler Jakab nyiregyházi kereskedő csödtömegéhez tartozó árucikkek jövő évi januárhó 2-ik és következő napjain, d. e. 9 órákor, a bukott boltjában (özv. Polyákné háza), nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek, készpénzfizetés mellett el fognak adatni

Kelt Nyiregyházán, 1872. decz. 27.

Sütő József,
ideigl. tömeggondnok.

Dr. Schwarcz Adolf

orvos- és sebésztudor, és szülész-műtő ajánlja magát a t. cz. közönségnek minden bel- és külbaj orvoslására.

Rendel naponként 10 órától 3 óráig.

Szegények ingyen gyógykezeltetnek.

Lakik: N.-Kálló-utcán 1009. özv. Márkusné házában.

Hágatási hirdetmény
az 1873-iki hágatási idényre.

HORROR

sötétpaj angol telivér mén, (több nagy verseny nyertese; összes nyeresége a versenypályán 28,000 forint). Nevelte: gróf Batthiány István. Apja: Zetland; anyja: Crafton-Lass (a híres All-my-Eye anyja); ennek apja: King-Tom; anyja: Mentmore-Lass; ennek apja: Melbourne stb. Magossága: 16' marok. Erősen fedez, Bátyún Bereghmegyében, 20 ftrt, (borralaló, minden kanca után, 2 ftr). Vasuti állomás helyben (m. északkeleti vaspálya). Is-tállóról gondoskodva van. Zab: piaci áron.

A kanczák bejelentését elfogadja

**gróf Lónyay Béla
gazdasági tisztje.**

(10—2) (Bátyú, Bereghmegye.)

Salgó-Tarjáni szagtalan kőszén,

melynek egy-egy mázsája kétannyi tűzifával
főlér, kapható:

mázsánként 90 krjával

FRIED JAKAB

orosz templom melletti 142-ik szám alatti
saját házában. (2—2)

Hirdetmény.

Rád községében az italmérsi jog 1873-dik évi Szent-György-naptól, három egymást követő évre, jövő évi januárhó 19-edikének délelőtti óráiban, alulírott házában, nyilvános árverés útján ki fog adatni. A bérleni kívánók 150 o. é. forinttal ellátva meghívhatnak.

Kelt Rádon, 1872. decz. 12.

id. Laskay István,

(2—2) közbirtokossági közös megbízott.

ILLINCX GYULA KÖNYVKERESKEDÉSE

Nyiregyházán

ajánlja a legújabb irodalmi termékekkel dúsan ellátott raktárát, különösen az „**IFJUSÁGI IRATOKAT**“, az 1873-ik évre szerkesztett különféle **NAPTÁRAKAT**; nemkülönbön

nagy papirraktárát és vonalozott jegyzőkönyveit

a n. é. közönség szives figyelmébe. (0—1)

KARÁCSONI AJÁNDÉKOK.

Valódi és finom minőségű tokaji aszú és szamorodni borok, mérsékelt áron, butéliákban kaphatók.

Ugyszintén bátorkodom a n. é. közönség figyelmébe ajánlani jól felszerelt üzletemben nagy választásban levő mindenféle női és férfi **lábbeliket, harisnyákat, keztyűket, nyakkendőket, fehér és színes ingeket, kalapokat, sapkákat, tajt s többféle dohányzó szerszemet, valamint több számos női és férfi divatcikkeket.**

Becsés látogatásoknál gyors kiszolgáltatásért kezeskedik

Pollátsek József

(főter, a nagy czukrászdával szemben.)

Árverési hirdetés!
A vásáros-nannanyi tiszai híd és kisebb kistályi haszonvételek 1873-ik évi január 9-én 6, vagy esetleg 3 évre, a V.-Nannayban tartandó nyilvános árverésen bérbeadhatnak. Az árverési számdékokozók 100/100 bannompénzzel ellátva ezennel meghívhatnak.
(3—2)

Előleges jelentés.

NEMZ. MŰLOVARDA
Nyiregyházán

Dupszky Ferencz
nemzeti

műlovar-szinköre
(CIRCUS.)

Külföldre való átutazásom alkalmából bátorkodom a n. é. közönségnek jelenteni, miszerint 25 személy és 15 legnemesebb faju lóból álló műlovar-társaságommal Nyiregyházán, a magasabb műlovarlás, lóidomítás, testgyakorlat, kótel tánccs és némajáték (szinpadon) köréből mutatványaimat jövő 1873-ik évi január 8- vagy 9-én a nagyvendülő udvarán álló szinkörben megkezdendem. — Nem kimélvén semmi költséget, hogy a n. é. közönségnek e téren meglegedést szerezzek, legyen szabad remélnem, előadásaimon való tömeges megjelenését, mit midőn kérek, vagyok mély tisztelettel
Dupszky Ferencz, műlovarda igazg.